

НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ, АПРИЛ 2009 ГОДИНА

Редовното наблюдение на потребителите, проведено от Националния статистически институт (НСИ) през април 2009 г., отчита повишен песимизъм в техните мнения и нагласи, като показателят “доверие на потребителите” се понижава със 7.6 пункта в сравнение с януари (графика 1).

Оценките относно настъпилите промени във финансовото състояние на домакинствата през последните дванадесет месеца, а също и очакванията за следващите дванадесет месеца, са по-неблагоприятни, като намалението на балансовите показатели спрямо януарското наблюдение е съответно 7.1 и 5.0 пункта (графика 2). Влошаване се отчита и при оценките за настоящото развитие на икономическата ситуация в страната и прогнозите за следващите дванадесет месеца (графика 3).

Потребителите продължават да очакват повишаване на безработицата през следващите дванадесет месеца, като тази тенденция се наблюдава от октомври 2008 година. През април балансовата стойност на показателя има по-висока стойност (плюс 15.9 пункта) в сравнение с три месеца по-рано (графика 4).

Последната анкета на НСИ отчита спрямо януари и по-неблагоприятна обща оценка на настоящата ситуация да се правят спестяванията (графика 5). Нагласата на потребителите да спестяват през следващите дванадесет месеца е също по-негативна (графика 6). Понижение се регистрира и в стойностите на балансовите показатели за очакванията на потребителите относно “разходите за подобрения в дома”¹, и “покупка на кола” през следващите дванадесет месеца (графика 7).

Изключение при общото влошаване на мненията на потребителите има единствено относно инфлацията. През април 2009 г. те дават по-благоприятни оценки за движението на потребителските цени през последните 12 месеца (графика 8). В сравнение с три месеца назад намалява и песимизмът в очакванията им за инфлацията през следващите 12 месеца (графика 9).

---

¹ При коментара на отговорите относно покупките (разходите) трябва да се има предвид, че въпросите се задават тримесечно, макар че тези покупки (разходи) се извършват от потребителите през по-голям период от време. Ето защо е нормално преобладаващите стойности на балансите на мненията да са трайно разположени в отрицателната зона на графиките, но значение за икономическия анализ има посоката на движение на балансите на мненията като индикатори за положителна или отрицателна промяна.

МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

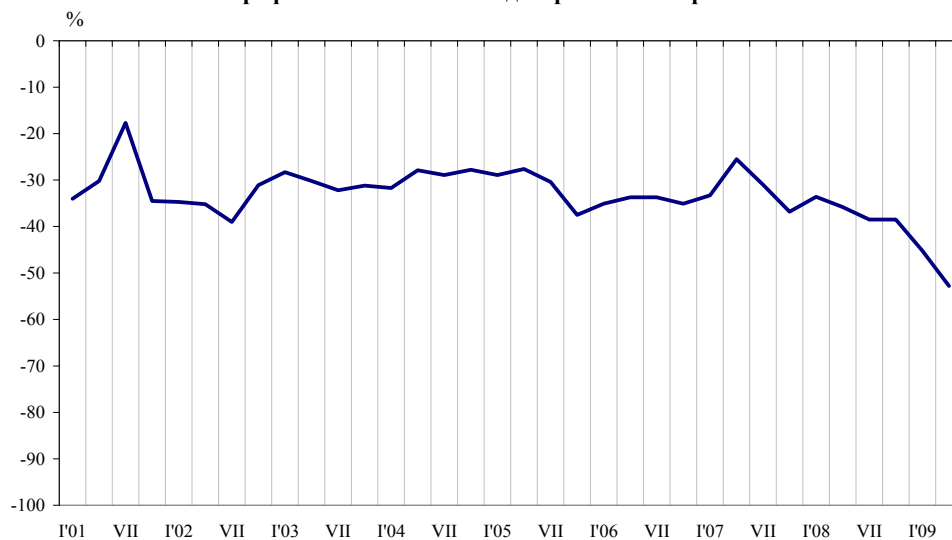
Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (153 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0.5.

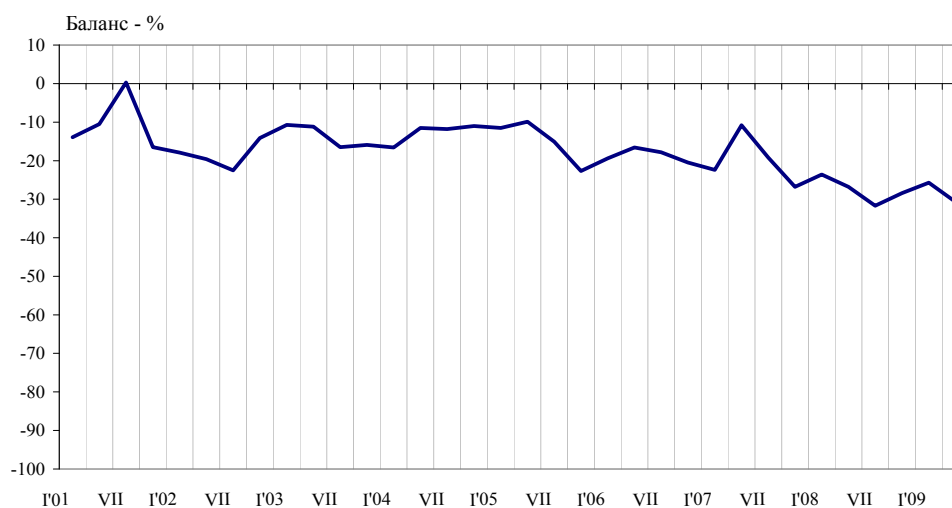
С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в “нивото на доверие” на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

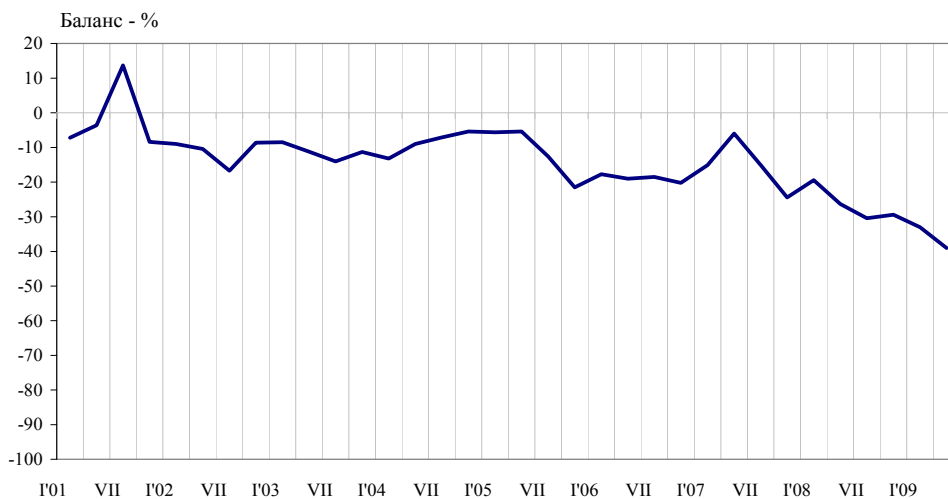
Графика 1. Показател на доверието на потребителите

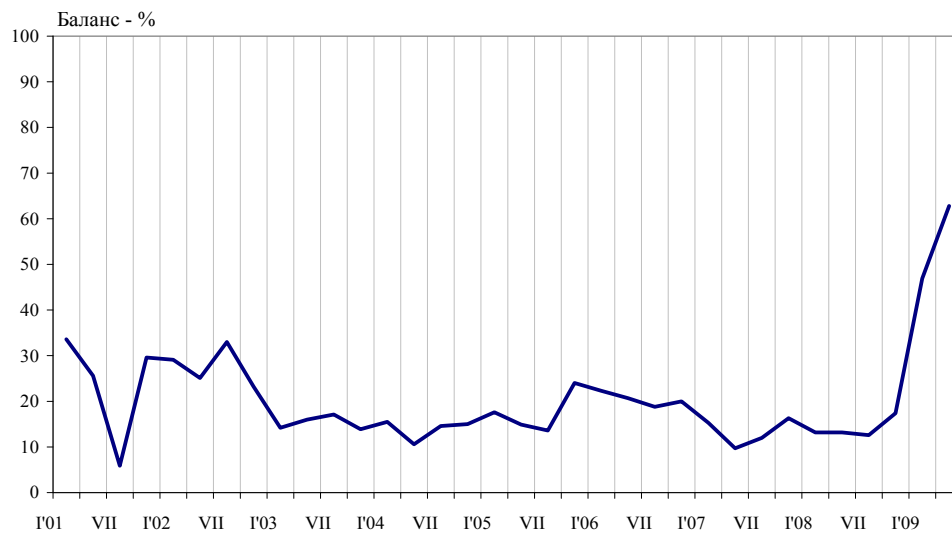
Графика 2. Очаквания за финансовото състояние на домакинствата през следващите 12 месеца

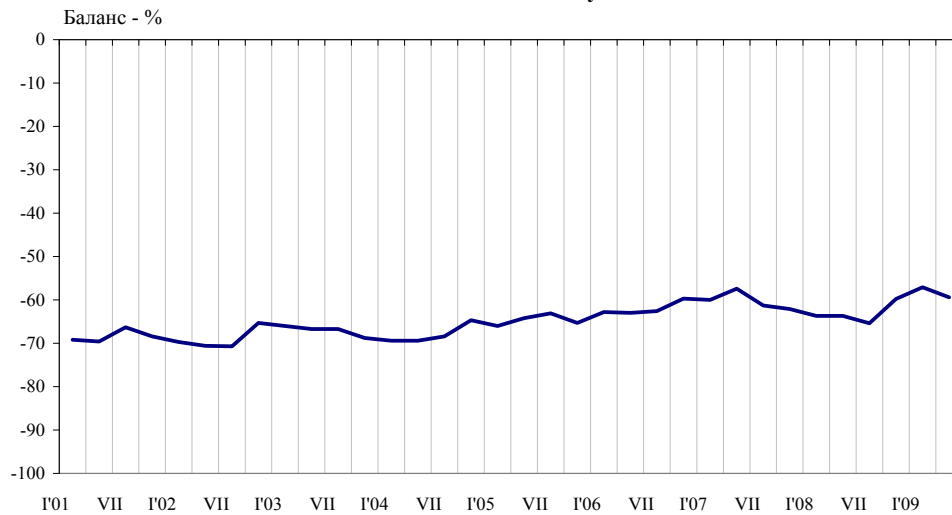
Графика 3. Очаквания за общата икономическа ситуация през следващите 12 месеца

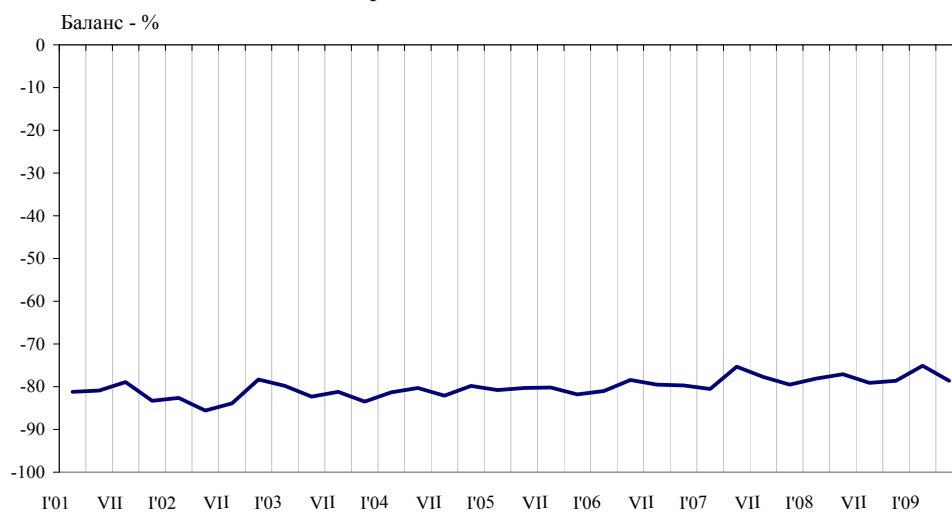
Графика 4. Очаквания за безработицата през следващите 12 месеца

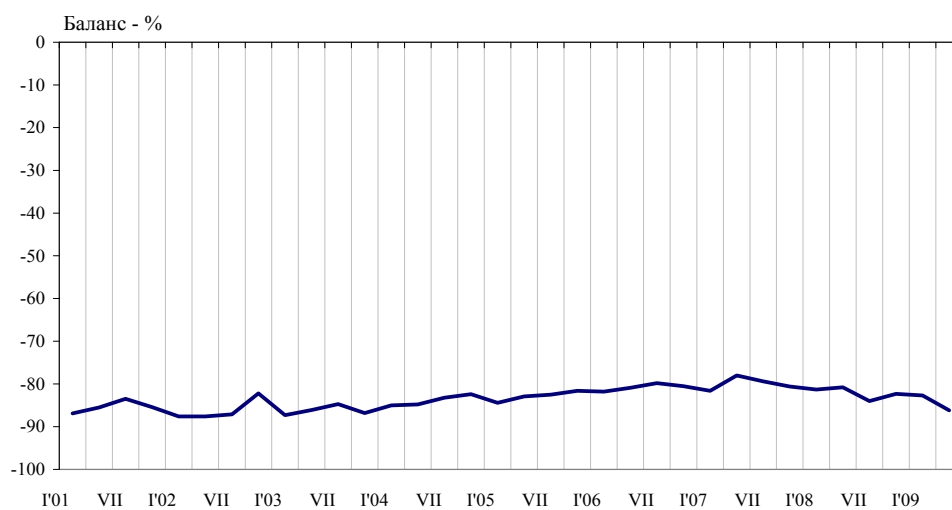
Графика 5. Условия за спестяване в настоящата икономическа ситуация

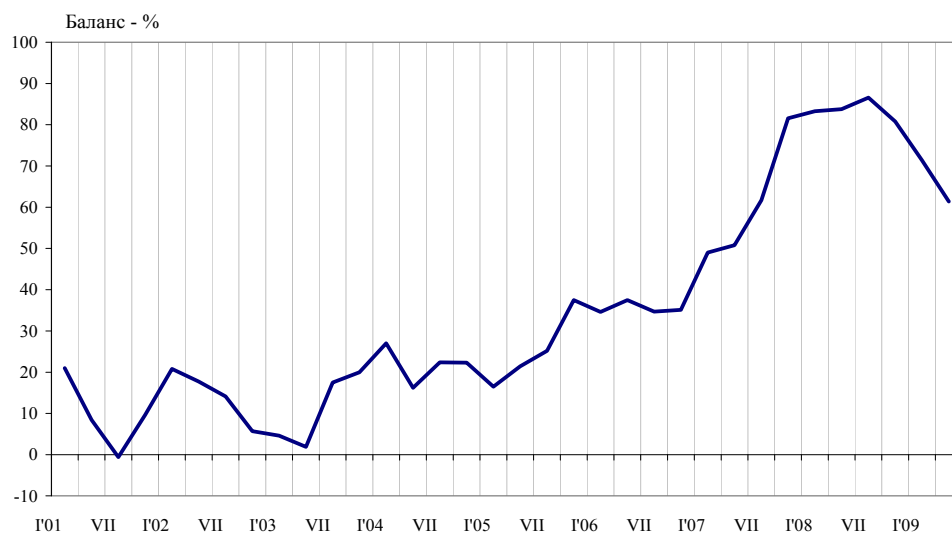
Графика 6. Очаквана тенденция в спестяванията през следващите 12 месеца

Графика 7. Очаквания за покупка на кола за следващите 12 месеца

Графика 8. Оценка на инфлацията през последните 12 месеца

Графика 9. Инфлационни очаквания за следващите 12 месеца

